

กิเลสชนกัปกหลัง

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

เทศน์บนศาลา วันที่ ๒๘ มกราคม ๒๕๖๘

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ตั้งใจฟังธรรมะ ตั้งใจฟังธรรมๆ ธรรมะเป็นกาล ฟังธรรมเป็นกาลเป็นเวลา ถ้าใจเป็นธรรม
ใจเป็นธรรมเป็นที่รื่นเริงและอาจหาญ

ถ้าใจเป็นกิเลส ใจเป็นกิเลสเขาไม่สนใจ เขาสนใจแต่เรื่องทางโลก เรื่องสิ่งที่เป็น
ประโยชน์กับกิเลสมัน ไม่ใช่เป็นประโยชน์กับตน

ถ้าฟังธรรมๆ เป็นประโยชน์กับตน แต่ถ้าฟังกิเลสๆ กิเลสถ้ามันชักนำออกไปนะ มันเป็น
คุณกับกิเลสไง กิเลสมันย่ำยี มันเหยียบย่ำ มันทำลายให้หัวใจอยู่ในอำนาจของมัน แล้วมันก็
เยาะเย้ยถากถาง

แต่ถ้าเป็นธรรมๆ เวลาฟังธรรมแล้วมันรื่นเริง มันอาจหาญ มันเป็นธรรมไง

ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า สิ่งที่เป็นสัจจะเป็นความจริงขึ้นมา มันเป็น
สัจจะเป็นความจริงขึ้นมา มันเหนือกิเลสไง กิเลสมันกลัว กลัวธรรมะขององค์สมเด็จพระ
สัมมาสัมพุทธเจ้าและกลัวผู้ที่ประพฤติปฏิบัติธรรมตามความเป็นจริง

กิเลสมันจะยี้มเยาะ เยาะเย้ย เย้ยหยันผู้ที่ประพฤติปฏิบัติเพื่อจ้านกับมัน เวลาจ้าน
กับมัน จ้านกับกิเลสไง กิเลสคือพญามาร พญามารคืออวิชชา อวิชชาคือความไม่รู้ ถ้าความไม่
รู้มันปักอยู่ที่ภวาสวะ ที่จิตของบุคคล มันปักอยู่ตรงนั้น ถ้ามันปักอยู่ตรงนั้นแล้ว ใครจะไปรู้ไป
เห็น มันเป็นไปไม่ได้ๆ มันเป็นไปไม่ได้เพราะอะไร

เพราะคน สิ่งที่ว่าโดยธรรมชาติของคนมันส่งออก ถ้ามันส่งออก มันส่งออกไปข้างนอก ส่งออกไปเรื่องของโลก ส่งออกไปเรื่องของสังคม ส่งออกไปเรื่องของคนคนอื่น ไม่ใช่เป็นเรื่องของตน

ถ้าเป็นเรื่องของตนๆ คนเราเกิดมา เกิดมาเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา สิ่งที่เป็นพระพุทธศาสนามีคุณค่ากับชีวิตของมนุษย์มากมายมหาศาล

คนเกิดมาเรียกร้องความเป็นธรรมๆ แล้วความเป็นธรรมมันอยู่จากไหนไง ถ้าความเป็นธรรม เราก็อาศัยพึ่งพาทางกฎหมาย ทางฝ่ายปกครอง ถ้าสิ่งนั้นมันก็เป็นธรรมทางโลกไปเจอผู้ที่เป็นสุจริตชน เราก็ได้สิ่งนั้นเป็นที่พึ่งพาอาศัย ถ้าไปเจอทุจริตชนไง สิ่งที่เป็นทรราชเขาหาแต่ผลประโยชน์ของเขา ทั้งชุดทั้งรีดไถ

เราก็ทุกข์ก็ยากมาพอแรงอยู่แล้ว จะไปพึ่งพาอาศัยใครก็พึ่งไม่ได้ ถ้าพึ่งไม่ได้ เขาก็เรียกร้องแต่ผลประโยชน์ของเขา เรียกร้องผลประโยชน์ของเขา เราก็คิดว่ามันจะตอบสนองเพื่อประโยชน์กับเราบ้าง แต่มันไม่เป็นเลย

แต่ถ้าเป็นธรรมๆ นะ เรียกร้องความเป็นธรรม เห็นไหม เกิดเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา มนุษย์นี้มีคุณค่ามาก มนุษย์เป็นสัตว์ประเสริฐ มนุษย์สูงส่งยิ่งกว่าสัตว์

สัตว์เดรัจฉาน มันเกิดมาโดยกรรมของสัตว์ แต่ของเรา เราเกิดเป็นมนุษย์พบพระพุทธศาสนา มันเป็นผู้ที่มีอำนาจวาสนาแล้ว ถ้ามีอำนาจวาสนาแล้ว ถ้ามีสติปัญญาละ มีจิตมีนิสัย มันจะมีธรรมในหัวใจของตนบ้าง ถ้ามีในหัวใจของตนบ้าง มันจะถามตนเองว่า ชีวิตนี้คืออะไร เกิดมาทำไม เกิดมาเพื่ออะไร

เวลาเกิดมาก็เกิดมาด้วยบุญด้วยกุศลนี้ไง เพราะศึกษาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไง กุศลลา ธมฺมา อกุศลลา ธมฺมา คนทำบุญกุศลของตนมา เกิดมาที่มีสติปัญญา เลี้ยงตัวเองก็ได้ เลี้ยงครอบครัวของตัวเองก็ได้ เลี้ยงชุมชนก็ได้ แล้วปกครองสังคมก็ได้ ถ้าเขามีบุญมีกุศลของตน ถ้ามีบุญกุศลของตน สิ่งที่เกิดมาอย่างนั้นเขาเกิดมา กุศลลา ธมฺมา อกุศลลา ธมฺมา ใจ

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าพูดถึงว่าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็น พระโพธิสัตว์ ๔ อสงไขย ๘ อสงไขย ๑๖ อสงไขย การสร้างคุณงามความดีมากมายมหาศาล ขนาดนั้น การสร้างแล้วสร้างเล่าๆ ไร สร้างเพราะอะไร เพราะมีจิตมีนิสัย มีอำนาจวาสนาสร้าง สมบุญญาธิการของตน

เวลาพระโพธิสัตว์ แต่ละองค์ ถ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ายังไม่พยากรณ์ จะละ จากความเป็นพระโพธิสัตว์ ได้เกิดเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา ถ้าบวชเป็นพระๆ เวลา จะฝึกหัดประพฤติปฏิบัติไป ธรรมวินัยขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นศาสดาของเรา เป็นสิ่งที่ต้องมีอยู่แล้ว ถ้าเราศึกษา เราค้นคว้าขึ้นมา มันต้องเป็นคนที่มโนภูมิกุศล ถ้ามีบุญมีกุศล มันเชื่อมันฟัง ฟังธรรมๆ มันเริ่มเรียงแล้วมันอาจหาญไป สิ่งนี้มันไปกระทั่งกิเลสไป มันไปกระทั่ง กิเลสในหัวใจของตนให้เราตื่นตัวขึ้นมา

ถ้าเป็นทางโลกๆ กิเลสมันยิ่งใหญ่ มันครอบงำ มันก็หลับไหล แล้วมันก็ยอมจำนนกับโลก ใจ แล้วบอกว่า “มรรคผลนิพพานไม่มี นรกสวรรค์ไม่มี สิ่งใดไม่มีอยู่แล้ว เราเกิดเป็นมนุษย์มันเป็นบุญเป็นกุศลอยู่แล้ว เราต้องตัดดวงความสุขของเราให้ได้มากที่สุดไป เกิดมาเป็นมนุษย์แล้ว ให้มันสมกับความได้เกิดเป็นมนุษย์ไป”

แล้วสร้างสิ่งใดละ ถ้ามันไม่เชื่อเรื่องบุญเรื่องบาป มันก็สร้างแต่บาปแต่กรรมของมัน เท่านั้นแหละ แต่มันเชื่อเรื่องบุญเรื่องบาบบ้าง มันจะทำสิ่งนั้นมันก็มีสิ่งยับยั้งซึ่งใจของมัน ถ้ามี สิ่งยับยั้งซึ่งใจของเขา สิ่งที่เป็นธรรมๆ อยู่ที่อำนาจวาสนา

ถ้ามีอำนาจวาสนา สิ่งที่สร้างคุณงามความดี สร้างคุณงามความดีมา นั่นแหละพระ โพธิสัตว์ พระโพธิสัตว์สร้างแต่คุณงามความดี สร้างคุณงามความดีมา เวลาสร้างคุณงามความ ดีจนถึงองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์ใดพยากรณ์แล้วกลับไม่ได้

แต่คนที่สร้างคุณงามความดี สร้างคุณงามความดีมา มันเพราะว่าคนมีบุญมาเกิดๆ ไร ถ้าเกิด สังคมร่มเย็นเป็นสุข เวลาถ้าเป็นกษัตริย์ เป็นผู้ปกครองสมัยโบราณ ถ้ากษัตริย์อยู่ในศีล ในธรรม ฝนฟ้าตกต้องตามฤดูกาล

ถ้ากษัตริย์ถ้าไม่เป็นศีลเป็นธรรม ทุกข์ยากเดือดร้อนไปตั้งแต่กษัตริย์ ตั้งแต่ประชากร ประชาชนทั่วไปมีแต่ความทุกข์ยากไปทั้งนั้นนะ เพราะความทุกข์ความยากไปเพราะมันขาดแคลน มันทุกข์มันยากไป

มีศีลมีธรรมมันคุ้มครอง ถ้ามันคุ้มครอง เป็นเรื่องของจิตที่เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ

จิตที่เวียนว่ายตามเกิดในวัฏฏะมันมีกิเลสเป็นหนักบักหลังมา มันถึงได้เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะไง เวลาถ้ามันเป็นธรรมๆ หนักบักหลังนั้นเราก็อพยายามจะฝึกหัดประพฤติปฏิบัติของเราขึ้นมา ถ้าเวลาฝึกหัดประพฤติปฏิบัติขึ้นมา

ถ้าเป็นทางโลกๆ ทางโลกเขาจะมีปัญหากัน เขาฟ้องเขาร้องกันเป็นคดีความไว้เพื่อจะกำจัดบุคคลคนนั้น

นี่ก็เหมือนกัน ถ้าเรามีสติมีปัญญา เราจะฝึกหัดประพฤติปฏิบัติขึ้นมาไง กิเลสมันก็มันมือมัดเท้าเราไว้ ถ้ากิเลสมัดมือมัดเท้าเราไว้ เห็นไหม

คนที่โดนมัดมือแล้วไปเผชิญทำงานแข่งกับคนที่ไม่ถูกมัดเท้ามัดมือ มันจะสู้กันได้อย่างไร

นี่ก็เหมือนกัน ถ้ากิเลสมันมัดมือมัดเท้า มันมัดมือไว้ มัดมือชกๆ เราก็คิดว่าเราเป็นผู้ที่มีกำลัง เราเป็นคนี่ฉลาดหลักแหลม จะมัดมือชก เราก็จะชกกับมันไง จะชกกับมันด้วย นี่กิเลสมัดมือแล้วจะชกกับกิเลส เวลาทำสิ่งใดแล้วมันก็ติดขัดขัดข้องไปทั้งสิ้นไง มันไม่ได้สมความปรารถนา

แต่ถ้ามีสติมีปัญญา เห็นไหม ถ้ามันเป็นธรรมๆ คนเราถ้าจะเล่นกีฬา จะชกกัน กีฬาการต่อสู้ไง มันก็ต้องไม่ใช่เอารัดเอาเปรียบกันใช่ไหม เราก็ต้องต่อสู้กันด้วยความเป็นสุภาพชน อย่ามัดมือชก มัดมือชกไม่ได้ ถ้ามัดมือชก มันเป็นการเอารัดเอาเปรียบกันจนเกินไป นี่ถ้าเป็นการเรียกร้องความยุติธรรมในทางโลก นั้นทางสังคมที่เขารู้เขาเห็นของเขา นักปราชญ์ราชบัณฑิตเขารู้ของเขา ถ้ารู้ของเขาเนะ เขามองแล้วเขาเกิดธรรมสังเวช ถ้าคนรู้เท่าไม่ถึงการณ์ไง

มันเกิดธรรมสังเวชนะ คนเรารู้เท่าไม่ถึงการณ์ยังต่อรองให้เขา มัดมือตัวเองแล้วยังชกกับเขา ว่าตัวเองยิ่งใหญ่ ยิ่งใหญ่ ตัวเองเป็นผู้ฉลาดหลักแหลม จะต้องเอาชนะใครก็ได้ไง

นี่ต่อรองกับเขา มัดมือไว้ข้างหนึ่ง จะชกกับใครก็ได้ แต่ถ้าเป็นนักปราชญ์ราชบัณฑิตเขา รู้เขาเห็นของเขาว่ามันเป็นสิ่งที่ไม่เสมอภาค มันเป็นที่เอาวัดเอาเปรียบกัน มันเป็นไปไม่ได้ไง แล้วถ้ามีการกระทำต่อไปแล้ว ถ้ามันมีเหตุมีผลขึ้นมา เขาปลงธรรมสังเวชๆ

ไอ้เราเป็นผู้ที่ประพฤติปฏิบัติขึ้นมา เราก็ไม่รู้เท่าทันกิเลสว่ากิเลสมันเป็นอย่างไร เราก็คิดว่าเราจะประพฤติปฏิบัติไป กิเลสมันก็ล่อมันก็ลวง มันก็มัดมือมัดจิตของเราไว้ มัดจิตของเราไว้ แล้วเราก็จะประพฤติปฏิบัติไป เพราะเราไม่เข้าใจ ไม่เข้าใจเรื่องศีลเรื่องธรรม

ถ้าเรื่องศีลเรื่องธรรม เห็นไหม ศีล ๕ ศีล ๘ ศีล ๒๒๗ มีศีลมีธรรมไป ถ้ามีศีลมีธรรมนะ เรา ถ้าจิตใจมันเป็นศีลเป็นธรรม มันไม่เอาวัดเอาเปรียบใคร มันไม่ลวงละเมิดใคร มันไม่ทำให้ใครเสียหาย ถ้ามันจะทำสิ่งใดมันก็เป็นประโยชน์กับตนเอง

แต่ถ้ามันเอาวัดเอาเปรียบเขา มันลวงละเมิดเขา จะเอาชนะคะคานเขา มันก็เหมือนกับ การมัดมือชก นั่นไง กิเลสมันมัดไว้

แต่ถ้าเป็นธรรมๆ กิเลสมันมัดหัวใจของตนเองไว้โดยตัวเองไม่รู้ไง ตนเองไม่รู้ กิเลสมันปิดหูปิดตาแล้วมันคิดไปเองว่าตัวเองเป็นผู้ที่ฉลาดหลักแหลม ตัวเองเป็นผู้ที่มีกำลัง ตัวเองเป็นผู้ที่มีอำนาจวาสนา ตัวเองทำสิ่งใดก็ได้ แล้วก็ทำตามแต่กิเลสมันไปไง เพราะอะไร

เพราะกิเลสมันเป็นเรา กิเลสมันมัดมือชก ตัวเองยังไม่ว่าง ประพฤติปฏิบัติขึ้นมาสมความปรารถนาทั้งนั้นนะ มันเป็นจินตนาการทั้งนั้นนะ เวลากิเลสมันล่อ กิเลสมันหลอก กิเลสมันลวงนะ

ทำไมเราไปเกิดเป็นคนนะ เกิดเป็นมนุษย์ ทำไมมันโง่เง่าเต่าตุ่นได้ขนาดนั้นไง ถ้าเป็นผู้ที่ฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมา ถ้ามันรู้จริงเห็นจริงขึ้นมา มันทั้งสังเวช มันทั้งสังเวช มันทั้งสะอิดสะเอียน

กับใคร

กับความไม่รู้อันนั้นไง กับกิเลสในใจของตนนั่นไง

ทั้งๆ ที่ตั้งใจนะ เกิดเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนานะ จะฝึกหัดประพฤติปฏิบัติขึ้นมาไง เวลาจะฝึกหัดประพฤติปฏิบัติขึ้นมาให้มันเป็นจริงตามสมมุติไง พิธีกรรมๆ ปริยัติ การศึกษาเล่าเรียนมาเป็นภาคปริยัติ เป็นการทรงจำ ทรงจำธรรมวินัยๆ

เวลาจะฝึกหัดประพฤติปฏิบัติขึ้นมา ภาคปฏิบัติๆ ภาคปฏิบัติก็ต้องฝึกหัดปฏิบัติไง ถ้าภาคปฏิบัติมันต้องมีการฝึกหัดปฏิบัติ

ปฏิบัติที่ตรงไหน

เดินจงกรม นั่งสมาธิภาวนานั่นก็เป็นวิธีการปฏิบัติ เป็นพิธีกรรมๆ ถ้าประพฤติปฏิบัติ ถ้าใจมันสงบระงับเข้ามาเป็นข้อเท็จจริงขึ้นมา มันจะมีความปกติสุข มันจะมีความสงบระงับในหัวใจของตน

แต่เวลาฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมา กิเลสมันก็มัดหัวใจชก “ธรรมะก็มีอยู่โดยดั้งเดิม เราก็รู้ของเราอยู่แล้ว มันก็เป็นแค่พิธีกรรม”

คนเรามันอ่อนด้อยได้ขนาดนั้นนะ

ทำงาน ทำงานทางโลกเขายังต้องมีความชำนาญการของเขา ผู้ชำนาญการ ผู้ที่ทำแล้วเขามีประสบการณ์ของเขา เขาทำแล้วมันเข้ารูปเข้ารอยทั้งสิ้น ผู้ที่ฝึกหัดใหม่มันแก้ๆ กังๆ ทั้งนั้นนะ แต่ฝึกหัดปฏิบัติไป ถ้ามันมีความชำนาญ มีชั่วโมงการทำงานขึ้นมา มันก็จะดีขึ้นของมันต่อเนื่องไปๆ นั่นงานในทางโลกเขานะ เวลาฝึกหัดประพฤติปฏิบัติ หัวใจมันกว้างขวางกว่านั้นไง

เพราะคนเกิดมามีกายกับใจๆ ร่างกายนี้ ไปซุกซ่อนอยู่ที่ไหนนะ เขาตรวจสอบได้ทั้งนั้นนะ ดีเอ็นเอ สิ่งที่เขาไปจับไปต้องสิ่งใดไว้มันทั้งหลักฐานไว้ทั้งสิ้น แต่เวลาความรู้สึกนึกคิดขึ้นมาเดี๋ยวนี้เขามีเครื่องจับเท็จๆ เครื่องจับเท็จว่าคนคิด คิดอย่างหนึ่ง พูดอย่างหนึ่ง ทำอย่างหนึ่ง ไม่พูดตามความเป็นจริงไง มีเครื่องจับเท็จ จับเท็จก็จับปฏิกริยาของร่างกายนี้แหละ

แต่เราฝึกหัดปฏิบัติ เราจะจับตัวของเราเอง เราจะจับความรู้สึกนึกคิด แล้วมันจะให้มันปล่อยวางขึ้นมาจนให้มันเป็นจิตล้วนๆ เป็นสัมมาสมาธิ จิตที่มีสติสัมปชัญญะ ที่มันต้องรู้ด้วยสติสัมปชัญญะด้วยความถูกต้องชอบธรรม

ไม่รู้เท่ามันไง กิเลสมันมัดมือชก ล้มลุกคลุกคลานอยู่อย่างนั้นนะ แล้วทำสิ่งใดไม่เป็นขึ้น เป็นอันทั้งสิ้น แล้วสิ่งที่เกิดขึ้นๆ มันเป็นเรื่องจินตนาการ เรื่องทางโลกทั้งนั้นละ มันไม่เป็นความจริงขึ้นมาหรอก

ถ้ามันเป็นความจริงขึ้นมา เราจะปลดเปลื้อง มันเป็นอิสระ การมัดมือชกมันเป็นความไม่ยุติธรรม สิ่งที่เป็นธรรมๆ ความเป็นธรรม ธรรมเหนือโลกนะ เหนือการเอาวัดเอาเปรียบ เหนือการหลอกลวง เหนือการปลิ้นปล้อนล่อลวงสิ่งต่างๆ ที่กิเลสมันทำ

แต่เราฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมา เราฟังธรรมๆ ฟังธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ใว้ เราก็มีกิเลสใ้ใหม่ เวลาครูบาอาจารย์ที่ทำงานประพฤติปฏิบัติขึ้นมา ใ้ สิ่งที่เป็นจริงๆ เป็นจริงขึ้นมา นั้นนะธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แต่ของเรามันเป็นกิเลสทั้งนั้นนะ ถ้าของเราเป็นกิเลสทั้งนั้น เราต้องฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมาใ้

ถ้าเราจะฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมาด้วยความเป็นจริง ใ้ไม่ให้กิเลสมันมัดมือชก มันต้องเสมอภาคกัน แล้วทำให้เป็นความเป็นจริงใ้

เวลาเราเกิดเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนานะ ใ้ไม่ฝึกหัดประพฤติปฏิบัติ เหยียบแผ่นดินผิด เวลาจะฝึกหัดประพฤติปฏิบัติขึ้นมา ถ้ามันถูกต้องชอบธรรม เวลาถ้ามันทำความถูกต้องชอบธรรม มันเป็นการฝึกหัด มันก็เป็นความจริงขึ้นมา ถ้ามันทำแล้วมันผิดนะ ผลของมัน ก็เป็นการหลอกลวงซ้ำซ้อนในหัวใจของตนขึ้นมา

ถ้าซ้ำซ้อนในหัวใจของตนขึ้นมา เห็นใหม่ ดุสิ ผู้ที่ฝึกหัดประพฤติปฏิบัติใหม่มันลั้งเล สงสัยว่า เราจะทำอย่างไรดี จะทำอย่างไรดี แล้วทำทางไหนดี

แล้วถ้าสังคมใ้ เวลาชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ สิ่งที่เป็นความมั่นคงของชาติ ถ้ามันมีศาสนาเป็นที่กลมเกลไ้ให้คนเชื่อมั่นศรัทธาในพระพุทธศาสนา เวลาเชื่อมั่นในพระพุทธศาสนาแล้วจะฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมาใ้

ถ้ามันเป็นสัจจะเป็นความจริงขึ้นมา มันทำแล้วถ้ามันเป็นข้อเท็จจริง มันมีครูบาอาจารย์ที่ดีงาม เราก็จะเชื่อมั่นในสิ่งที่เราแสวงหาความถูกต้องชอบธรรมอย่างนั้น

แต่เวลาสังคมที่ประพฤติปฏิบัติขึ้นมา ภาคปฏิบัติฯ ถ้ามันเจริญรุ่งเรืองขึ้นมา มันมีแนวทางประพฤติปฏิบัติมากมายมหาศาลไง ต่างคนต่างก็มีมุก ต่างคนต่างก็มีความคิด จินตนาการของตนขึ้นมา

แต่ถ้าเราเป็นธรรมๆ กาลามสูตร ไม่เชื่อ ไม่ให้กิเลสมันมัดมือชก เวลาศึกษาธรรมะของ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า วางไว้ ศึกษามาเป็นแนวทาง แต่เวลาจะประพฤติปฏิบัติ เรา จะประพฤติปฏิบัติตามความเป็นจริง

ศรัทธาความเชื่อในพระพุทธศาสนา เราศึกษามา เรามีศรัทธาความเชื่อใน พระพุทธศาสนา เกิดมาเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา แล้วไม่เหยียบแผ่นดินผิด เหยียบ แผ่นดิน ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ คือเกิดในประเทศอันสมควร

เวลาฝึกหัดประพฤติปฏิบัติฯ ถ้าจิตมันสงบระงับเข้ามานะ

เขาว่า “สมาธิเป็นตัวเป็นตนๆ”

นั่นแหละสมถกรรมฐาน เป็นฐานที่ตั้งแห่งการงาน จะเป็นภวาสวะ เป็นภพ เป็น จุดเริ่มต้นของการฝึกหัดประพฤติปฏิบัติของตน เราไม่ให้กิเลสมันมัดมือชก เราจะมีสติมีปัญญา เราจะฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมาให้มันเป็นข้อเท็จจริงไง ถ้ามีศรัทธาความเชื่อในพระพุทธศาสนา แล้ว เราฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมาเป็นบุญเป็นกุศลของตน

เวลาจะฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมา กาลามสูตรฯ ไม่ให้เชื่อแล้ว พิธีกรรมประพฤติปฏิบัติตาม แนวทางหลากหลาย วางไว้ ถ้ามันเป็นจริงเป็นนิสัย แล้วเราฝึกหัดประพฤติปฏิบัติแล้วมัน ประสบความสำเร็จ มันมีความสุขของตน สิ่งนั้นก็จริงเป็นนิสัย เป็นตรงกับแนวทางของตน แต่กาลามสูตรฯ ห้ามเชื่อๆ สิ่งที่ว่ามีความสุขความเข้าใจของตนจริงหรือ กิเลสมันมัดมือชก แล้วมันก็ให้คะแนนตัวของมันเอง

เริ่มต้น เริ่มต้นด้วยความผิด ด้วยความผิดพลาด ผลของมันจะถูกต้องชอบธรรมได้ อย่างไร

ถ้าเริ่มต้นด้วยความถูกต้องชอบธรรมนะ ปลายทางมันก็ต้องสงบระงับตามความเป็น จริงของมันขึ้นมา ถ้าปลายทางจะเป็นความสุข ความสงบ ความถูกต้องชอบธรรมขึ้นมา มันต้อง

มีสติมีปัญหา ไม่ให้เชื่อๆ ใจ กาลามสูตร ไม่เชื่อๆๆ ใ้ที่มันว่างๆ ใ้ที่มันโหวงโหวง มันเป็นอย่างไ

องค์ของสมาธินะ วิตก วิจาร์ ปิติ สุข เอกัคคตารมณฺ์ หายใจเข้านี่พุท หายใจออกนี่โก วิตก วิตกขึ้นมา วิจาร์ พุทโธๆ วิจาร์ ถ้ามันเป็นความจริงมันจะเกิดปิติของมัน เวลาปิติขึ้นมา มันจะเกิดความสุขมากมายนานหลายปีแล้วแต่อำนาจวาสนาของคน ปิติแล้วเกิดสุข เกิดสุข แล้ว สุขคือจิตมันจะสงบไป แล้วถ้ามันมีความสงบของมัน มันเกิดเอกัคคตารมณฺ์ จิตมันตั้งมั่นในนี้ องค์ของสมาธิ องค์ของความปกติสุขใจ

แล้วว่างๆ ว่างๆ มันมีอะไร กิเลสมันมัดมือชกนะ มัดมือแล้วมัดหัวใจ แล้วเราก็ล้มลุกคลุกคลานไป แล้วเราก็จินตนาการไปกับมัน จินตนาการไปกับมันจนไม่มีสิ่งใดเป็นขึ้นเป็นอันแล้วกันแหละ กว่าจะเป็นขึ้นเป็นอันได้ เราปลดเปลื้องของเรา

เวลาศึกษาเล่าเรียนมาเป็นภาคปริยัติ วิธีการปฏิบัติเป็นพิธีกรรมเท่านั้น แต่ถ้าเอาจริงเอาจังขึ้นมาละ มันก็วิธีการปฏิบัติ

หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นท่านสั่งสอนไว้ ปฏิบัติทางตรงครรภฐานใจ วิธีการเดินจงกรม วิธีการนั่งสมาธิภาวนา

เวลาโดยทั่วไป “การทำงานคือการปฏิบัติธรรม”

ถ้าคนเรานะ เวลาเกษียณแล้ว ว่างแล้ว สิ่งนั้นนะได้ การทำงานก็อยู่ที่หน้าที่การงาน การทำงานเป็นการปฏิบัติธรรม ทำงานให้มีความสุขใจ เราก็เริ่มคิด เราก็เริ่มเป็นไป เริ่มคิดว่ามันเป็นธรรม

ถ้าคิดเป็นธรรม มันทำงานด้วยความไม่เครียด ทำงานด้วยความปกติสุข นั้นมันก็เป็น การมีสติสัมปชัญญะอยู่กับปัจจุบันระดับหนึ่ง แต่ถ้ามันเป็นสมาธิ เป็นสมาธิมันเป็นอย่างไร ว่าปฏิบัติธรรม ปฏิบัติธรรมอย่างไร

ถ้ากิเลสจะมัดมือชกๆ มันก็เริ่มต้นมัดมือชกตั้งแต่เราเริ่มต้น เราเริ่มต้นด้วยความรู้สึกนึกคิดอย่างไร เราปฏิบัติเพื่ออะไร ถ้าการประพฤติปฏิบัตินั้นมันเป็นแนวทางที่ปฏิบัติแล้ว ถ้ามันมี

ผลในการปกติสุข ในความสงบ ในความสุขในใจของตน นั้นก็ระดับหนึ่ง นี่คือการปฏิบัติธรรม การปฏิบัติธรรมนะ ทำเริ่มต้นตั้งแต่การประพฤติปฏิบัติ ถ้าเราจะไม่ให้กิเลสมันมัดมือชกไป

นี่เวลามันเป็นกิเลสค้นหาความทะยานอยาก มันก็มัดมือ มันก็ทำให้เราล้มลุกคลุกคลาน เวลาจะเป็นจริงเป็นจังขึ้นมา มันก็บอก “นี่เป็นความปกติสุข เป็นการทำงาน เป็นการปฏิบัติธรรม” มันก็เป็นเรื่องโลกๆ ใจ

ถ้าเราเกิดมาเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา ไม่เหยียบแผ่นดินผิด เป็นชาวพุทธ ด้วยข้อเท็จจริง เราจะฝึกหัดปฏิบัติแบบนั้นก็ได้ มันก็ไม่เสียหาย แต่ตามความเป็นจริงใจ มันต้องเป็นความยุติธรรม ความเป็นธรรมตั้งแต่เริ่มต้นไป เริ่มต้นจากว่า ปุถุชน กัลยาณชน

เราเกิดมาเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา เราเป็นปุถุชนคนหนา ถ้าปุถุชนคนหนา เรามีกิเลสค้นหาความทะยานอยากในหัวใจสมบุรณ์แบบ ๑๐๐ เปอร์เซนต์ เวลาจะฝึกหัดประพฤติปฏิบัติขึ้นมา ก็เพื่อเป็นความปกติสุขในหัวใจของตน เป็นคนดีงาม เป็นชาวพุทธแล้วมีรัตนตรัย พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ มีศีลมีธรรมในหัวใจของตน แล้วมีชีวิตที่ราบรื่น มีชีวิตที่มีความสุข ก็สาธุ ปุถุชน

แล้วเวลาจะฝึกหัดจะเอามรรคเอาผลละ

เวลาฝึกหัดๆ ใครก็ฝึกหัดประพฤติปฏิบัติได้ เวลาฝึกหัดประพฤติปฏิบัติมันจะเป็นมรรคเป็นผลไปหรือไม่

ถ้ามันจะเป็นมรรคเป็นผลไป เวลาครูบาอาจารย์ของเราที่ฝึกหัดปฏิบัติใจ

เวลาเราศึกษาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแล้วในความเชื่อใจ “กิ่งพุทธกาลแล้วมรรคผลนิพพานไม่มี มรรคผลนิพพานมันพ้นกาลพ้นเวลาไปแล้ว”

เวลาครูบาอาจารย์เราปฏิบัติ อกาลโก ไม่มีกาลไม่มีเวลา ผู้ใดปฏิบัติธรรมสมควรแก่ธรรม โลกนี้จะไม่ว่างจากพระอรหันต์เลย การประพฤติปฏิบัติอย่างนั้นมันเท่าทันกิเลส แล้วมันก็มีมีความสุขของมัน มันเท่าทัน

ถ้ามันเป็นความสามารถของหลวงตาพระมหาบัวท่านอบรมบ่มเพาะมา ท่านสอนว่า “เป็นปัญญาอบรมสมาธิ” ก็ปัญญาทำให้เป็นความปกติสุขใจ เป็นปัญญาอบรมสมาธิๆ พอเป็นปัญญาอบรมสมาธิ มันก็เป็นโลกียะ เป็นโลก เป็นสามัญสำนึก เป็นความรู้สึกรู้สึกนึกคิดอันนี้ได้

แต่ถ้าเป็นธรรมๆ ถ้าเราไม่ให้กิเลสมันมัดมือชก ไม่ให้มันยึดมันถือนั่นไง เวลาเป็นสัจจะ เป็นความจริงที่ธรรมชาติขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นพื้นฐานไง มรรค ๘ ใจ ศีล สมาธิ ปัญญา

ถ้าเกิดภาวนามยปัญญา ปัญญาเกิดจากการภาวนา ถ้าปัญญาเกิดจากการภาวนา มันจะมีศีล มันจะมีสมาธิเป็นพื้นฐาน เวลามันเกิดภาวนามยปัญญา ปัญญาในพระพุทธศาสนา นั้นจะเป็นภาวนามยปัญญาจะเป็นโลกุตตรธรรม

ถ้าจะเป็นโลกุตตรธรรม มันจะไปรู้จักกิเลส มันจะไปเห็นกิเลส มันจะมีการวิปัสสนา มันจะมีวิปัสสนาเป็นสัจจะจะเป็นความจริง เป็นขั้นเป็นตอนของมันขึ้นไปไง ถ้าเป็นขั้นเป็นตอนของมันขึ้นไป มันเป็นเรื่องภาวนามยปัญญา เป็นเรื่องนามธรรม เป็นฝ่ายวิปัสสนา

แต่ถ้าเป็นทางโลกๆ มันเป็นฝ่ายคันถธุระไง ถ้าคันถธุระกับวิปัสสนาธุระไง คันถธุระ คันถธุระก็ศึกษาเล่าเรียนมา ศึกษาเล่าเรียนมาก็ฝึกหัดประพฤติปฏิบัติขึ้นมาเพื่อความปกติสุข ความสงบสุขนี่ไง ถ้าความสงบสุข ความสงบสุขมันก็เป็นโลกียปัญญา ปัญญาของโลกๆ ปัญญาที่ใช้สติปัญญาอย่างนี้ไง

ถ้าปัญญาอย่างนี้ แล้วถ้าทำความสงบ ว่างๆ ว่างๆ มีความเข้าใจอย่างนั้นไง มันก็เป็นกิเลสมัดมือชก ก็มัดมือไว้อยู่ในภวาสวะ อยู่ในภพ อยู่ในชาติ อยู่ในการกระทำแบบนี้ไง อยู่ในเรื่องของสามัญสำนึก อยู่ในเรื่องโลกียะ เรื่องโลก อยู่กับการหมุ่นเวียนในวัฏฏะ แล้วก็แบ่งแยกกันด้วยอุคตมการณั แบ่งแยกกันด้วยแนวคิด แบ่งแยกๆ ไม่มีอะไรเป็นขึ้นเป็นอัน

แต่เวลาเอาจริงเอาจังขึ้นมานะ เราฝึกหัดประพฤติปฏิบัติ ถ้ามีครูมีอาจารย์ของเรา ถ้ามีครูบาอาจารย์ของเรานะ สิ่งที่เป็นสามัญสำนึก เป็นความรู้สึกรู้สึกนึกคิด ทุกข์ใครก็รู้ได้ สัตว์ชาติญาณของสัตว์มันก็รู้ได้ เราเองเราก็รู้ได้ แต่เราเริ่มต้นอย่างไรละ

ถ้าเริ่มต้นอย่างไรนะ เราไม่ให้กิเลสมันมัดมือชก เราจะมีสติมีปัญญาของเรา เราพยายามจะทำความสงบสุขของเราให้ได้ เราพยายามทำสมาสมาธิ สุขอื่นใดเท่ากับจิตสงบไม่มี ถ้าจิตสงบระงับแล้ว วิตก วิจารณ์ ปีติ สุข เอกัคคตารมณ์

วิตก วิจารณ์ ล้มลุกคลุกคลานไป ทำของเราจะได้ผลหรือไม่ได้ผลของเราขึ้นมา แล้วถ้ามันได้ผลของมันขึ้นมาบ้าง มันจะเกิดปีติ ปีติคือจิตมันเริ่มเกิดปฏิกิริยา เห็นใหม่

มันไม่ใช่ว่างๆ แล้วไม่มีเริ่มต้น ท่ามกลางและที่สุด ไม่มีเหตุไม่มีผล ไม่มีที่มาที่ไปอะไรทั้งสิ้น ว่างๆ ก็อารมณ์นะ อารมณ์ความรู้สึกนึกคิดจินตนาการได้ มันเป็นนิยายธรรมะ ศึกษาเล่าเรียนแล้ว แหม! มันซาบซึ้ง มันสะเทือนใจ มันก็เป็นเรื่องของความรู้สึกไง

แต่ถ้าฝึกหัดตามความเป็นจริง วิปัสสนาธุระ พระก็พระปฏิบัติ เวลาปฏิบัติมันต้องให้มันเป็นข้อเท็จจริงของเราขึ้นมา เริ่มต้นตั้งแต่ศีล มีรั้วรอบขอบชิด แล้วถ้าฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมา วิตก วิจารณ์ ฟูทโธๆ เวลาอาปานสติ ความรู้สึกเข้า รู้สึกออก ถ้ามันเริ่มมีความสงบสุขเข้ามา มันเริ่มกลมกลืนกับจิตใจ

จิตที่มันส่งออกไปรับรู้เรื่องต่างๆ ขึ้นมา มันก็มารู้เรื่องอาปานสติ รับรู้ลมหายใจเข้า ออก มาฟูทโธๆ อยู่กับฟูทโธนั้น วิตก วิจารณ์

วิตก วิจารณ์คือจิตมันทำงาน ไม่ให้กิเลสมันมัดมือชก

เราจะชกกับกิเลส ความเพียรของเราจะชกกับความเคยชินของใจ

ภาวสวะ สิ่งที่ว่าอวิชชาอยู่ที่ฐิติจิตนั้นนะ มันเริ่มต้นมาตั้งแต่ฐิติจิต ตั้งแต่ก่อนความรู้สึกนึกคิด แล้วความรู้สึกนึกคิดของเราศึกษาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามาแล้วให้กิเลสมันมัดไว้ มัดไว้แล้วเราก็ปฏิบัติไปตามกิเลสนั้นใจ แล้วก็ว่างๆ ว่างๆ ใจ แล้วเป็นธรรมๆ

เป็นธรรมก็เป็นจินตนาการ เป็นธรรมมันก็เป็นปัญญาทางโลก

ถ้าเรามาฝึกหัดปฏิบัติ หายใจเข้านี้พุท หายใจออกนี้โก ใช้อาปานสติ แล้วถ้าจะเป็นปัญญาอย่างนั้น ถ้าเป็นคนที่มีอำนาจวาสนา ปัญญาอย่างนั้นปัญญาที่ตรึกในธรรมะขององค์

สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านั้น นั่นนะเป็นปัญญา ปัญญาให้มันปล่อยวาง ปล่อยวางมีสติปัญญาขึ้นมา มันก็จะเข้าสู่ความว่าง เข้าสู่สติสัมปชัญญะ

วิตก วิचार วิตก วิचार เวลาเกิดปิติ ปิตินี้มันเป็นเรื่องจิต จิตมันมีการเปลี่ยนแปลง การเปลี่ยนแปลงจากสามัญสำนึก การเปลี่ยนแปลงที่ว่ามันเป็นไปตามกิเลสมันมัดไว้ แล้วมันก็ใคร่ครวญ มันก็จับ มันก็จูงไป มันก็ร่วมความรู้สึกนึกคิดนั้นไปตลอด มันเจือปนมาตลอดนะ

เวลาจะแกะมันออก มันรับรู้เรื่องแปลกๆ บางทีนั่งไป ร่างกายกลวงหมดเลย พอนั่งไป ปิติมันขยายตัวใหญ่ขึ้นเลย ปิติมันรับรู้สิ่งต่างๆ ร้อยแปดเลย แล้วถ้าทำบ่อยครั้งเข้า มันก็เริ่มความตื่นเต้น ความแปลกประหลาด มันตรวจสอดข้าแล้วข้าเล่า มันอยู่ตัว พออยู่ตัว มันจะเป็นปกติสุขไหม

วิตก วิचार ปิติ สุข มีความสุขความสงบของมัน มีความสงบเพราะมีการกระทำ ไม่ใช่ให้กิเลสมันมัดไว้แล้วก็ลากไป แล้วก็อ้างอิงมัวชั่วร้อยแปด

การประพฤติปฏิบัติตามแนวทาง แนวทางวิธีการต่างๆ ร้อยแปดพันเก้า นั่นก็เป็นแนวทางปฏิบัติ ถ้าปฏิบัติเพื่อความปกติสุข ปฏิบัติเพื่อเป็นชาวพุทธ ปฏิบัติเพื่ออำนาจวาสนา มันก็เรื่องปฏิบัติอย่างหนึ่ง แล้วคนเรามีอำนาจวาสนามากน้อยขนาดไหนก็เป็นเรื่องหนึ่ง

ถ้าคนมีอำนาจวาสนาขึ้นมา พอเห็นสภาวะแบบนั้นนะ มันแปลกใจวะ เอ๊ะ! เขาปฏิบัติอะไรกันนะ เขาเล่นขายของอะไรกันก็ไมรู้นะ เราปฏิบัติเจียนอยู่เจียนตายยังล้มลุกคลุกคลานขนาดนี้ ถ้าคนที่อำนาจวาสนาเขาเห็นแล้วเขาข้าๆ ปฏิบัติพอเป็นพิธี พิธีการปฏิบัติ

แต่ถ้าเอาจริงเอาจังของเราขึ้นมา เราทำความสงบเข้ามานะ จนจิตมันสงบระงับเข้ามา มันปลดเปลื้องนะ มันเป็นอิสระภาพ จากที่มันมัดมือแล้วมันก็ลากถูของเราไป แล้วถ้าไม่เท่าทันก็ล้มลุกคลุกคลานไปกับมันนั้นนะ แต่ถ้ามีอำนาจวาสนา มันจะเริ่มวาง

เพราะคนที่ฝึกหัดประพฤติปฏิบัติ ความไม่ผิดพลาดเลยไม่มี เป็นไปไม่ได้ คนที่ไม่เคยผิดเลยคือคนที่ไม่เคยทำอะไรเลย คนที่จะเริ่มทำอะไรเลยขึ้นมาบ้าง มันก็มีถูกมีผิดเป็นเรื่องเป็นธรรมดา ถ้าเรื่องธรรมดาแล้ว เพราะเรื่องธรรมดาแล้วมีสติสัมปชัญญะว่า เออ! อันนี้ผิด ผิดแล้วรักษาให้ดี รักษาๆ ให้ดี ไม่ให้ลงช่องนี้ ไม่ไปทางนี้ ผื่น ผื่นไว้

เวลาคนตกวงค์ไฉ่ แวบหายๆ แล้วทำอย่างไร

พยายามตั้งสติไว้ ตั้งสติไว้ นั่งสมาธิโดยไม่เอาสมาธิ ถ้านั่งสมาธิ เราอยากได้ความสงบ สุข มันก็ลงวงค์หมดตลอดเวลา แล้วถ้ายิ่งลงวงค์ต่อเนื่องๆ ไปนะ นั่นแหละเป็นหัวตอ เป็นวิบากกรรมอันยิ่งใหญ่ อยู่อย่างนั้นนะ ถ้าไม่มีครูบาอาจารย์แก้ มันก็เข้าใจหลงผิด กิเลสมันมัดไว้ แล้วก็ลากถูลู่ถูกลงของมันไปโดยที่เจ้าตัวเองก็ไม่วู้อะไรเลยเหมือนกัน

เวลากิเลสมันหลอกมันล่อนะ จินตนาการได้แพรวพราว ธรรมะนี้ทะลุปรุโปร่ง นี่มันเป็นเรื่องกิเลสทั้งนั้นนะ มันไม่เป็นเรื่องความจริงหรอก

ถ้าเป็นความจริงๆ มันวิตก วิจาร์ ปิติ สุข เอกัคคตารมณั จิตตั้งมั่น จิตตั้งมั่น ชำนาญใน วลี

ผู้ที่ฝึกหัดประพฤติปฏิบัติล้มลุกคลุกคลานอยู่ตรงนี้ทั้งนั้นนะ ยกขึ้นสู่วิปัสสนาไม่ได้ ยกขึ้นสู่วิปัสสนาได้คือไม่เห็นสติปัญญา ๔ ตามความเป็นจริง

สติปัญญา ๔ ก็ศึกษามา ก็เล่าเรียนมา ก็จินตนาการได้ ก็พิจารณาได้ สติปัญญา ๔ แล้วแต่กิเลสมันมัดไว้ แล้วก็ตามมันไป แล้วก็ถูกลู่ถูกลงว่าเป็นแนวทางสติปัญญา ๔

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าพูดกับพระสุภัททะไว้ว่านะ สุภัททะไปศึกษาเล่าเรียนมากับลัทธิต่างๆ มากมายมหาศาล ศาสนานู่นนี่ว่าดี ศาสนาไหนว่าดี

“สุภัททะ เธออย่าถามให้มากไปเลย เราจะปรินิพพานในคืนนี้แล้ว ศาสนาไหนไม่มีมรรค ศาสนานั้นไม่มีผล”

จิตใจดวงใดฝึกหัดปฏิบัติไม่มีเหตุคือมรรค มีศีล มีสมาธิ มีปัญญาด้วยความชอบธรรม มันจะเกิดผลขึ้นมาได้อย่างไร มันเป็นไปไม่ได้เลย

แล้วสิ่งที่ทำกันอยู่ พิธีการประพฤติปฏิบัติ กิเลสมันมัดไว้ตั้งแต่ต้น มันจะเอาผลอะไรมาจากไหน มันไม่มีผล ผลของมันคือการล่องลอย ล่องลอยลักลอบโดยกิเลสพลิกแพลงให้หัวทกกัน ขวิดอยู่อย่างนั้น ไม่มีสิ่งใดเป็นขึ้นเป็นอัน แล้วถ้าไม่มีสิ่งใดเป็นขึ้นเป็นอันใด ผู้ใดปฏิบัติธรรมไม่สมควรแก่ธรรม ไม่สมควรแก่ธรรมนั้นเป็นอารมณ์โลกๆ ทั้งสิ้น โลกียะ

ถ้ามันจะเป็นธรรมๆ ไร เราทำความสงบของใจเข้ามาๆ จะทำความสงบของใจด้วยการใช้ปัญญา นั่นก็เป็นปัญญาอบรมสมาธิ คือการทำความสงบ ทำความสงบ สุขอื่นใดเท่ากับจิตสงบไม่มีใจ พอมันสงบเข้ามาก็คิดว่านั่นเป็นธรรมๆ ไร

นักปฏิบัติล้มลุกคลุกคลานอย่างนี้มามาก

เวลาหลวงปู่เจี๊ยะ หลวงปู่เจี๊ยะท่านไม่เชื่อเรื่องนี้เลย ท่านบอกให้พวกใช้ปัญญาๆ ปัญญาอะไรของมัน พุทโธมันยังพุทโธไม่เป็น พุทโธมันยังพุทโธไม่ได้ จะมีปัญญาอะไร

ปัญญานั้นนี่คือปัญญาที่กิเลสมันล่อมันลวง กิเลสมันใช้เป็นเหยื่อล่อ แล้วใช้ความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ก็ตามมันไปตลอด แล้วตามมันไปแล้วมันไปไหน ไปโดยความว่างเปล่า ไปโดยความว่าง ไปโดยที่ไม่มีสิ่งใดเป็นขึ้นเป็นอันใด

แต่ถ้ามันเป็นจริงๆ เรารู้ พุทโธๆๆ พุทโธไวๆ เลย ท่องแบบเร็วๆ เลย เพราะกันไม่ให้ตกภวังค์ แล้วถ้ามันพุทโธแล้วมันได้กำลังมากน้อยขนาดไหนไร ถ้ามันได้กำลังมากนะ ถ้ามันไปเห็นสติปัฏฐาน ๔ ตามความเป็นจริง ยกขึ้นสูวิปัสสนาได้ เออ! บุคคลคนนั้นมีแนวทางและมีหนทาง

แล้วเวลาถ้ามีแนวทางมีหนทาง หนทางเห็นอะไร

หนทางเห็นกิเลส

กิเลสมันคืออะไร

มันกิเลสหนักปักหลังนะ กิเลสมันหนักปักหลังอยู่ที่ภวาสวะ อยู่ที่ภพ

หลวงปู่มันบอกว่า กิเลสมันอยู่ที่ฐิติจิต พญามาร อวิชชา ไม่รู้ มันอยู่ที่ฐิติจิต จิตเดิมแท้ ฐิติจิตคือจิตเดิมแท้

ทำความสงบของใจเข้ามา ทำความสงบของใจเข้ามา ถ้าคนที่ทำความสงบแล้วมีอำนาจวาสนาไร สว่างไสวไร จิตเดิมแท้ที่สว่างไสว จิตเดิมแท้ที่ส่องใส สิ่งที่ส่องใสๆ นั่นแหละที่อยู่มันทั้งนั้นเลย

แล้วฝึกหัดปฏิบัติ ถ้าไม่มีอำนาจวาสนา ไม่รู้ ไม่รู้ไม่เห็น ไปเห็นสิ่งนั้นแล้วมันตื่นเต้น มัน
สิ่งที่ไม่เคยรู้ไม่เคยเห็น มันแว้งแว้ง มันมหัศจรรย์

เอาแล้ว เข้าทางกิเลสหมดเลย

แต่ถ้ามันมีสติปัญญาของตน เพราะอะไร เพราะล้มลุกคลุกคลานไป ปฏิบัติซ้ำแล้วซ้ำ
เล่า ก็ย่ำอยู่กับที่เดิมนี่แหละ ซ้ำแล้วซ้ำเล่า แต่เวลาจินตนาการไปกิเลสมันหลอกมันลวงนี่ แหม!
มันแจ่มมันแจ้ง

แต่ถ้าความจริง มันแจ่มมันแจ้งมันมีเหตุผลอะไร นี่ไง กิเลสมันเป็นชนกปักหลัง

พระทั้งหมดภาวนาไม่เป็นหรอก

ถ้าภาวนาเป็น ภาวนาเป็นขึ้นมา สมถกรรมฐาน วิปัสสนากรรมฐาน

สมถกรรมฐาน สมถกรรมฐานมันมีมาน้อยแค่นั้น ถ้าทำความเข้าใจ สมถกรรม
ฐาน วิตก วิจาร ปีตินี้สำคัญมาก เพราะพอปีติ มันไปรู้ไปเห็นไง ปีตินะ ใ้โฮ! ถ้ามันรู้วาระจิต มัน
เห็นแสง ใ้โฮ! ร้อยแปด ปีตินี้ แล้วถ้าไม่เท่าทันมันล่ะ

แล้วเท่าทันมัน เห็นใหม่ เวลาครูบาอาจารย์ที่ท่านส่งออกแล้วไปรู้ไปเห็นสิ่งอะไรมากมาย
แล้วถ้าครูบาอาจารย์ที่แก่นะ ต้องให้อยู่กับปัจจุบัน พุทโธชัดๆ ขึ้นมา ให้อยู่กับปัจจุบันนี้ ถ้าอยู่
กับปัจจุบันนี้ ปีติต่างๆ มันจะเบาบางลง

ปีติก็คือปีติ ปีติเป็นอาการหนึ่งของจิต แล้วอาการของจิตนี้มันจะกว้างแคบแตกต่างกัน
กันมากมาย แล้วกว้างแคบแตกต่างกันแล้วส่งออกไปตามนั้นนะ ส่งออกไปตามกว้างแคบที่รู้ที่เห็น
นั้น

แล้วกว้างแคบที่รู้ที่เห็นนั้น ออกไปแล้วได้อะไร

ออกไปแล้วคือพลังงานที่ส่งออกไป จิตส่งออกไป

พอจิตส่งออกไปแล้วเหลืออะไรล่ะ

เหลือแต่ความเสื่อมสภาพไป เหลือแต่ซาก

ถ้าครูบาอาจารย์ที่ดั่งาม ท่านรั้งไว้ รั้งไว้ รั้งไว้เพื่อให้มันเป็นปกติสุข

เห็นใหม่ ปิติ สุข สุขบ่อยครั้งเข้า สุขมีกำลังขึ้นมา เอกัคคตารมณ จิตตั้งมั่น จิตมีกำลัง ถ้า จิตมีกำลัง ครูบาอาจารย์ที่ดั่งามท่านจะโน้มไปใ ให้เห็นสติปัญญา ๔ เห็นกาย เห็นเวทนา เห็น จิต เห็นธรรม

คนที่ฝึกหัดปฏิบัตินะ เริ่มต้นถ้ารู้จริงเห็นจริงตามนั้น มันสะท้อนกิเลสมาก กิเลสเป็น ชนกัปกหลัง เป็นชนกัปกอยู่ที่จิต กิเลสมันปักอยู่ที่จิต สู้ติจิตเป็นที่อยู่ของพญามาร พญามาร อวิชชาอยู่ที่สู้ติจิต

แล้วกำลังของคนที่ฝึกหัดประพฤติปฏิบัติ พระกรรมฐานทั้งหมดวิปัสสนาไม่เป็น เห็น ตามความเป็นจริงยังเห็นได้ยาก เห็นตามความเป็นจริงแล้วมีสติปัญญาเท่าทันกับความรู้ ความเห็นนั้น

หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น ครูบาอาจารย์ของเรา ท่านคุ้มครองดูแลเพื่อให้ลูกศิษย์ลูกหา ธรรมทายาทที่ฝึกหัดประพฤติปฏิบัติ ให้เข้มแข็งแก่กล้า ให้เติบโตขึ้นมา จิตมีกำลัง หน่อของ พุทธะให้เจริญงอกงามขึ้นมาจากจิตดวงนั้น

ถ้าจิตดวงนั้นรู้จริงเห็นจริงแล้ว มันจะสังเวชมาก มันจะสังเวชกับความงี่เง่า ความงี่เง่า ความไม่เอาไหนของตัวเอง

เพราะกำลังของเราไม่มีกำลังพอที่จะรู้เท่าทันกิเลส ไม่รู้เท่าทันชนกัปกหลัง แล้วถ้ามัน ไพล่ไปเป็นความเห็นของกิเลสไป ชนกัปกหลังนี้มันเป็นเรื่องกิเลสที่มันปักกลางหัวอก กลางหลัง มันเห็นเป็นชฎา เป็นสิ่งที่ทรงเกียรติ

กิเลสเนี่ยนะ มันเป็นเรื่องทรงเกียรติเหรอ เรื่องทรงเกียรติเพราะมันเป็นเกียรติใจ มันเป็น เกียรติเป็นศักดิ์ศรี เป็นพระกรรมฐาน เป็นลูกศิษย์หลวงปู่มั่น เป็นผู้ที่ฝึกหัดปฏิบัติ

ไม่มีอะไรเลย ไม่มีสิ่งใดเป็นขึ้นเป็นอันไ

ถ้ามันมีสิ่งใดเป็นขึ้นเป็นอัน จะไม่กล้าพูดว่า ธรรมมีอยู่โดยดั้งเดิม เข้าไปพบไปเห็นมัน เพราะมันมีอยู่แล้ว ทำอ็ล่อยุขแฉก ทำอ็ล่กัฏกัอย่างไรมันก็จะไปเจอธรรม เพราะธรรมมีอยู่แล้ว

อีกกลุ่มหนึ่งก็บอกว่า ถ้าหลวงตาท่านบอกว่ามันไม่มีขณะ มันไม่มีโรธ ไม่ได้ทุกข์ ไม่มีขณะ ทุกข์ เหตุให้เกิดทุกข์ ทุกข์ดับ ขณะคือนิโรธ คือการดับทุกข์ พวกเราไม่มีขณะก็ได้

ถ้าไม่มีขณะก็ได้ ก็ปฏิเสธอริยสัจ มันเป็นไปได้อย่างไร

นี่ไง ถ้ากิเลสหนักปักหลัง มันปักอยู่ที่ภวาสวะ มันปักอยู่ที่จิต แล้วมันมีอำนาจ มีกำลังข่ม เหวี่ยงแก เขี่ยบย่ำทำลาย เป็นหนักปักหลัง มันถึงทำให้จิตที่เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะไม่มีต้น และไม่มีปลาย ไม่มีต้นและไม่มีปลายเพราะความไม่รู้ไง

แต่ถ้ามีครูบาอาจารย์ที่ดีงาม จิตสงบแล้วถ้าเห็นสติปัฏฐาน ๔ คือเห็นกิเลสไป เห็นกิเลส เห็นใหม่ หนักปักหลังนะ เราจะถอนมันอย่างไร สิ่งที่มีมันปักอยู่กลางหัวอกนี้ หนักปักหลัง เราจะดึงออก เราจะดึงอย่างไร แล้วเราจะเริ่มต้นการฝึกหัดประพฤติปฏิบัติอย่างไร

ถ้ามันฝึกหัดปฏิบัติ มันเป็นการฝึกหัดประพฤติปฏิบัติของจิตดวงนั้น บังคับตั้ง สันติภูมิโก อตุตา หิ อตุตโน นาโถ ตนเป็นที่พึ่งแห่งตน จิตที่เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ กุสลา ธมฺมา อกุสลา ธมฺมา ได้สร้างบุญสร้างกุศลมามากน้อยขนาดไหน

ได้เกิดเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนาไป เกิดเป็นมนุษย์ไม่บวชพระ ไม่ฝึกหัดประพฤติปฏิบัติ เขี่ยบแผ่นดินผิดใจ

นี่เวลาฝึกหัดประพฤติปฏิบัติขึ้นมา เวลาบวชเป็นพระ เป็นพระปฏิบัติ แล้วฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมา มันถูกที่ถูกทางหรือไม่ มันถูกตามข้อเท็จจริงหรือเปล่า

ถ้ามันปฏิบัติผิดที่ มันก็ผิดทาง ถ้ามันปฏิบัติถูกที่ มันก็ถูกทาง ทางแห่งมรรค ทางแห่งการประพฤติปฏิบัติ ทางแห่งที่หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น ครูบาอาจารย์ของเราท่านดำเนินมาแล้ว แล้วเราจะดำเนินต่อไป ดำเนินต่อไปมันก็ต้องดำเนินให้ถูกต้องชอบธรรม ถูกที่ถูกทาง ถูกจริต ถูกนิสัย ถูกจิตของตน

จิตของตนมีความสงบระงับ ถ้ามันสงบระงับเข้ามา มันมีความสุขของมัน เพราะมันต้องเริ่มต้น ศีล สมาธิ ปัญญา ปัญญาที่จะเกิดขึ้นข้างหน้ามันจะเป็นภาวนามยปัญญา

ปัญญาเกิดในปัจจุบันนี้มันเป็นสัญชาตญาณ มันเป็นปัญญาโดยสามัญสำนึกของความ เป็นมนุษย์ มนุษย์มีความรู้สึกนึกคิด ความรู้สึกนึกคิดอย่างนี้ ถ้ามันเป็นปัญญาอย่างนี้ มันเป็น ปัญญา ถ้าเป็นทางโลกมันเป็นภาคปริยัติไง เป็นภาคจินตนาการ เป็นการฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมาไง

แล้วถ้ามันเป็นภาวนามยปัญญานะ ถ้ามันเห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต เห็นธรรมนะ เวลา ปัญญามันเกิดขึ้น มันเกิดขึ้นเพราะงานชอบ เพียรชอบ พอมันเริ่มชอบธรรม ปฏิบัติถูกที่ถูกทาง มันก็ถูกต้องชอบธรรม

ชอบธรรมในอะไร

ชอบธรรมในพระพุทธศาสนา

“สุภทัตะ เธออย่าถามให้มากไปเลย ดวงใจดวงใดไม่มีมรรค ดวงใจดวงนั้นไม่มีผล”

แล้วดวงใจที่มันเห็นถูกต้องชอบธรรม แล้วมันเริ่มฝึกหัดปัญญา ปัญญาภาวนามย ปัญญา มันจะเกิดขึ้นเองหรือ

กรรมฐานมากมาย “ทำสมาธิแล้วปัญญาจะเกิดเอง”

หลวงตาพระมหาบัว ท่านบอกว่า “ถ้าสมาธิเกิดเอง เราจะติดสมาธิ ๕ ปีได้อย่างไร”

ถ้าสมาธิมันเกิดเอง ฤๅษีชีไพรต้องเป็นพระอรหันต์ไปแล้วตั้งแต่สมัยก่อนพุทธกาล นี่มันเป็นมิจฉาสมาธิไง ฤๅษีชีไพรเขาทำฌานสมาบัติ ฌานสมาบัติจิตมันส่งออก ส่งออกไปแล้วนะ ถ้าเป็นเรื่องสมาบัติ เรื่องรู้เห็นสิ่งต่างๆ มันใช้กำลังมันไปแล้ว แล้วก็จบ เพราะมันหมดกำลัง หมดกำลัง สิ่งที่อยู่เห็นนั้นก็ดับ นั่นมันส่งออกไง

ถ้าทำสมาธิแล้วปัญญาจะเกิดเอง ฤๅษีชีไพรก่อนสมัยพุทธกาลก็เป็นพระอรหันต์ไป หมดแล้ว แต่การทำความสงบของเขามันเป็นการทำความสงบแบบผิด แบบมิจฉา แบบความ สงบเพื่อความสงบ ความสงบเพื่อความรอบรู้ในโลกนี้ เรื่องของวิภูฏะ

แต่ในพระพุทธศาสนา ศีล สมาธิ ปัญญา สมาธิๆ เป็นมิจฉาหรือเป็นสัมมา ถ้าเป็นมิจฉา มิจฉามันก็ติดสมาธินั้นไง ถ้าเป็นสัมมา สัมมามันก็เป็นความปกติสุขไง

ศีล สมาธิ ปัญญา แล้วถ้าเป็นงานชอบใจ งานชอบธรรมคือชอบในขั้นของสมณะ สมถกรรมฐาน ฐานที่ตั้งแห่งการงาน สมณะคือสภาวะ คือภาพ คือจิตของตน

ถ้าถึงจิตของตนแล้ว ฐานที่ตั้งแห่งการงานมันจะเป็นงานขึ้นมาหรือไม่ มันจะเป็นงานขึ้นมาต่อเมื่อมันเห็นสติปัญญาฐาน ๔ ตามความเป็นจริง เพราะจิตมันมี สุข เอกัคคตารมณ์ จิตมีกำลัง จิตรื้อค้นขุดคุ้ย

ในการทำการฝึกหัดประพฤติปฏิบัติ การฝึกหัดใช้ปัญญาต้องมีการขุดคุ้ยค้นคว้า ค้นคว้าหาสติปัญญาฐาน ๔ ค้นคว้าหากิเลส ถ้ามันเห็นกิเลสไป

ถ้ามันไม่เห็น กิเลสก็เป็นหนักบักหลังไป แล้วกิเลสมันพลิกมันแปลงว่าเป็นชฎาไป เป็นสิ่งนี้มีคุณค่า มันเป็นเกียรติ มันเป็นสิ่งที่เชิดชู ว่าเราเป็นนักปฏิบัติ เราปฏิบัติแล้วเรามีคุณธรรม นี่มันหนักบักหลัง มันพลิกได้

แต่ถ้าเป็นธรรมนะ หนักบักหลังมันเจ็บปวดนะ หนักบักหลังมันไม่ใช่เจ็บปวดเฉพาะภพชาตินี้ละ มันไม่มีต้นไม่มีปลาย มันเวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ แต่นักปฏิบัติไม่เคยรู้ไม่เคยเห็นใจ

“ธรรมะมีอยู่โดยดั้งเดิม”

กิเลสต่างหากมีอยู่โดยดั้งเดิม กิเลสต่างหากอยู่ที่ฐิติจิต

ถ้ารู้จักกิเลส เห็นว่าเป็นกิเลส มันจะฝึกหัดใช้ปัญญา เริ่มต้นฝึกหัดใช้ปัญญา เพราะครูบาอาจารย์ที่ท่านประพฤติปฏิบัติเนะ เวลาท่านพูดถึงว่า เวลาฝึกหัดปฏิบัติ ถ้าระลึกถึง ย้อนกลับไปไปแล้ว มันทำมาได้อย่างไร

มันทำได้เพราะมันมีกิเลส มีโรคมีภัย มีสิ่งที่บักอยู่กลางหัวอก มันเจ็บมันปวด มันเคียดมันแค้น มันทุกข์มันยาก แล้วไม่มีสิ่งใดจะแก้ไขได้

เว้นไว้แต่ใจดวงใดมีมรรค ใจดวงใดมีมรรค ใจดวงนั้นต้องฝึกหัดประพฤติปฏิบัติ ต้องมีสติ ต้องมีการกระทำ พุทโธฯ วิตก วิจาร วิตก วิจาร ใจมันทำไป

ที่ไหนสกปรก ที่นั่นต้องมีการทำความสะอาด จิตที่มันมีกิเลสครอบงำ สิ่งที่จะพ้นจากการครอบงำของมันคือวิตก วิचार คืออานาปานสติ คือการฝึกหัดปฏิบัติปัญญาอบรมสมาธิ จากปุถุชนเป็นกัลยาณชน

จากกิเลสมันมัดมือชก มันล่อ มันลวง มันหลอก มันปลิ้นมันปล้อน มันพลิกมันแพลง มันครอบมันงำ เชื้อ

“การทำงานก็เป็นการปฏิบัติธรรม ทำอะไรมันก็เป็นธรรม ทำแล้วมันก็มีคุณสมบัติสูง”

มันก็ใช่ มันเป็นมุก มันเป็นมุก หมายความว่า เวลาสติมีปัญญามันก็มีความรู้สึกนึกคิด แล้วความรู้สึกนึกคิดแต่เดิม กิเลสมัดมือชกก็คิดโดยกิเลสค้นหาความทะยานอยาก ความโลภ ความโกรธ ความหลง เวลาใช้ปัญญาๆ ปัญญาที่ตรึกในธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ตรึกในธรรม ตรึกในธรรมมันก็เป็นธรรม มันก็เห็นจริงตามความเป็นธรรม มันก็สงบสุข ใจ ก็เรื่องปัญญาอบรมสมาธิ ปัญญาอบรมสมาธิคือโลกียะ คือโลก คือสิ่งที่อยู่ในวัฏฏะไง แล้วมันเป็นมุก มันเป็นความสงบสุขแค่นั้นนะ

แต่ถ้าเป็นความเป็นจริงใจ ใจดวงใดไม่มีมรรค ไม่มีมรรคก็ ทุกข์ เหตุให้เกิดทุกข์ ทุกข์ดับดับด้วยมรรค ๘ ใจ แล้วมันดับจริงหรือเปล่าละ ถ้ามันดับไม่จริงมันก็ชั่วคราวไง ถ้ามันดับจริง มันมีเหตุมีผลอะไรใจ

ครูบาอาจารย์ที่เป็นธรรมท่านจะบอกว่า มันต้องมีขณะ มันต้องมีนิโรธใจ

แล้วนี่มันวาง มันไม่ใช่สมุจเฉท มันไม่ได้ฆ่ากิเลส มันมีปัญญา ปัญญาที่ฝึกหัดปฏิบัติไป ปัญญาที่เราฝึกหัดปฏิบัติ ภาวนามยปัญญาไง ภาวนามยปัญญา พอมันเกิดมรรคใจ เวลามันเกิดมรรค เวลาปัญญามันหมุนไป ธรรมจักรหมุนแล้ว พอจักรมันเคลื่อน ใ้อัไฮ!

ใ้อัไฮ! ต้องเป็นผู้ที่ฝึกหัดปฏิบัตินะ

เพราะฝึกหัดปฏิบัติ เริ่มต้นตั้งแต่ล้มลุกคลุกคลาน ตั้งแต่เราจะตั้งตัวของเราเองได้ ความตั้งตัวของตัวเองได้คือไม่ให้กิเลสมันมัดมือชกใจ เราจะชกหน้ามันไป เราจะปลดปล่อยกิเลสจากการที่มันผูกมัดเราไป ถ้ามันจากการผูกมัดเรา เราก็จะเป็นอิสระภาพไป ความเป็นอิสระภาพคือสัมมาสมาธิใจ

พอสัมมาสมาธิขึ้นมา ถ้ามีกำลังฝึกหัดปฏิบัติ ผ่านปีติ ผ่านสุข เอกัคคตารมณ์ แล้วน้อมไป ถ้ามีอำนาจวาสนา มันก็จะเห็นโดยสัจจะโดยความจริง ถ้าไม่รู้ไม่เห็น ไม่มีวาสนา

วาสนาคนมันแตกต่างกัน คนที่เห็นก็คือเห็นนะ คนที่ไม่เห็นต้องน้อมไป น้อมไปเห็นกาย
สิ่งที่น้อมไปมันคืออะไร

มันก็คือนึกในสมาธิ นึกเอา นึกให้เห็น ถ้านึกให้เห็น ถ้ามันเป็นสติปัญญาฐาน ๔ ตามความเป็นจริง มันจะเห็นกิเลส ปัจเจกตัง สันทิฏฐิโก ฐู เราจะรู้ เห็นอย่างนี้ไม่ใช่

การเห็นกายๆ เห็นอย่างไร

การเห็นกายๆ เห็นกายได้หลากหลายนัก จิตใจคนที่ฝึกหัดปฏิบัติอยู่ที่อำนาจวาสนาของแต่ละบุคคล แล้วเห็นแล้วนะ เห็นเป็นครั้งเป็นคราว แล้วเห็นแล้วจับต้องสิ่งใดไม่ได้

แต่ถ้าเราเห็นแล้ว ถ้ามันเริ่มต้นสิ่งใดไม่ได้ เราก็กลับมาที่สมณะ กลับมาที่พุทโธ กลับมาที่ทำความสงบ เพราะมันมีสัมมาสมาธิมันถึงรู้เห็นอย่างนั้นได้ มีสัมมาสมาธิคือจิตถ้ามันมีกำลัง ถ้าจิตมีกำลัง ถ้ามันรู้มันเห็นของมัน เห็นใหม่ งานชอบ เพียรชอบ ความชอบธรรมมันเกิด

แล้วพอฝึกหัดใช้ปัญญา ปัญญาจะเริ่มเคลื่อนไหว รู้เห็นของเรา อ้อ! ภาวนามยปัญญามันเป็นอย่างนี้ มันไม่ใช่สัญญา มันไม่ใช่ความจำได้หมายรู้ มันไม่ได้คิดขึ้นมาจากต้นตำรับ มันไม่มีตัวอย่าง มันไม่มีอะไรมาเทียบเคียง

เวลามันเกิด ถ้ามันมีการเทียบเคียง มันเป็นสอง มันมีสิ่งที่เทียบเคียงกับสิ่งที่รู้ที่เห็น ระยะห่างมันเยอะเกินไป มันไม่เป็นจักรที่มันเคลื่อนไหว เวลาจักรที่มันเคลื่อนไหว เวลาฝึกหัดใช้ปัญญา
ไ

ฉะนั้น “ทำสมาธิแล้วปัญญาจะเกิดเอง”

นั่นคือสัญญา นั่นคือธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

แต่ผู้ที่ปฏิบัติมีอำนาจวาสนามากน้อยขนาดไหน ถ้ามีอำนาจวาสนามากจะรู้ จะรู้เพราะอะไร จะรู้เพราะเวลาดำเนินการไปแล้วมันจะว่างเปล่า ไม่มีอะไรตกผลึกในหัวใจว่าเป็นผลงานของตน

แต่ถ้าเป็นความสงบสุข เป็นสัมมาสมาธิก็รู้ ยกขึ้นสู่วิปัสสนาได้ ถ้าฝึกหัดใช้ปัญญาได้ ถ้าปัญญามันเคลื่อนออกไป

สุตมยปัญญา จินตมยปัญญา ภาวนามยปัญญา ปัญญา ๓ สุตมยปัญญาคือปัญญา การศึกษาค้นคว้า จินตมยปัญญา ปัญญาที่เราจินตนาการมาตลอด แล้วสองอย่างนี้มันเกิดดับๆ คือเกิดที่การกระทำ เราได้เกิดขึ้น

ผู้ที่ฝึกหัดประพฤติปฏิบัติใหม่ สุตมยปัญญากับจินตมยปัญญาแน่นนอน อยู่ในกรอบนี้แล้วทำได้มากแค่ไหน แล้วยังไม่รู้จักไม่รู้ไม่เห็นภาวนามยปัญญา มันถึงว่าเถียงกันปากเบี่ยงปาก และ โลกียะ โลกุตตระ เถียงกันหรือว่าพยายามจะได้แย้งให้เป็นผู้ที่มีคุณธรรม

มันเป็นไปไม่ได้ มันเป็นความรู้สึกนึกคิดใจ

กิเลสเป็นชนนักบักหลัง แล้วผู้ที่ประพฤติปฏิบัติเข้าใจผิดว่ามันเป็นชฎา มันเป็นเรื่องที่เป็นคุณงามความดี มันเป็นผลการปฏิบัติ ไม่รู้ว่ามันเป็นกิเลสนะนะ แล้วมันปักอยู่ข้างหลัง มันไม่มีภาวนามยปัญญาไป

ภาวนามยปัญญาถอนแล้วถอนแล้ว ถอนแล้วถอนแล้ว เวลาถอนนะ เว้งว่าง เวลาถอนนะ คำว่า “เว้งว่างๆ” มันเว้งว่างจากพื้นฐาน จากสิ่งที่กระทำ

เว้งว่างแบบทารก เว้งว่างแบบไรเดียงสา มันเว้งว่างไม่มีเหตุผลสิ่งใดๆ เลย

ความปกติสุขของผู้เฒ่าผู้แก่ผ่านโลกผ่านสงสารมามาก ถ้ามันจะเว้งว่าง เว้งว่างเพราะมันเป็นความปกติสุข

สิ่งที่มีเป็นโทษกับผู้เฒ่าผู้แก่คือโรคนอนไม่หลับ กลางคืนนอนไม่ได้ ทำสิ่งใดก็ไม่ได้ มันจะเว้งว่างอะไร มันมีแต่ความทุกข์ความยาก มันเป็นกิเลสเป็นชนนักบักหลัง

แต่เวลาฝึกหัดปฏิบัติ มันถอดมันถอน มันมีเหตุมีผล ใจดวงใดไม่มีมรรค ใจดวงนั้นไม่มีผล ผลของการกระทำของตน ของการถอนออกด้วยสติ ด้วยภาวนามยปัญญา ด้วยกำลังของสมาธิ มันทะลุปรุโปร่ง เว้งว้าง เว้งว้าง

เพราะมีสมาธิก็มีความสุขแบบสมาธิ ถ้ามันใช้ปัญญาๆ โดยสัมมาสมาธิเป็นพื้นฐาน มันจะเป็นภาวนามยปัญญา ถ้าขาดสมาธิ มันจะเป็นสัญญา เป็นความจำได้หมายรู้ เพราะความจำได้หมายรู้มันไม่หายไปไหน เราทบทวนได้

แต่ภาวนามยปัญญา ถ้าไม่มีสมถกรรมฐานเป็นฐานที่ตั้งให้จักรมันเคลื่อน เคลื่อนไปเพื่อกำจัด เพื่อกอดเพื่อกอนชนักบักหลังอันนี้ให้ได้ ถ้ากอดชนักบักหลังเป็นขั้นเป็นตอนขึ้นไปไปบุคคล ๔ คู่ใจ ถ้ามันขาด มันถอนขาด สักกายทิฏฐิ วิจิกิจฉา สีลัพพตปรามาส สังโยชนเครื่องร้อยรัดจิตใจ

กิเลสคือสังโยชนเครื่องร้อยรัดจิตใจ เวลามันขาดตั้งแขนขาด ขณะที่มันขาด นิโรธ สันทิฏฐิโก ใจดวงนั้นมีมรรค ใจดวงนั้นมีผล แล้วถ้าใจดวงนั้นมันมีผลแล้ว พาดกระแส ภวาสวะ ภพธรรมพาดเข้าสู่ภพ สู่จิตของตน เพราะมันถอนชนักนั้นออก ถ้าถอนชนักนั้นออก แล้วถ้าเป็นสังขจะเป็นความจริง บุคคลคู่ที่ ๑ เกิดอีก ๗ ซาติ รู้อยู่เต็มหัวอก รู้จริงๆ เพราะถ้าไม่รู้ ปุถุชนคนหนาไม่มีต้นไม่มีปลาย

เราเวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ เราไม่รู้ที่เรามาจากไหน เรายังอยู่นี่ แต่เราเชื่อธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว เพราะเราสร้างคุณงามความดีมา เราถึงได้เกิดเป็นมนุษย์นี่ไง แล้วเกิดเป็นมนุษย์แล้วเราฝึกหัดปฏิบัติก็เป็นสมมุติต่อเนื่องกันไป สมมุติต่อเนื่องก็สมมุติซ้อนสมมุตินี้ไปไง ถ้าสมมุติซ้อนสมมุติไป กิเลสก็มัดมือชกอยู่อย่างนั้นไง แล้วทำสิ่งใดแล้วก็ล้มลุกคลุกคลานอยู่อย่างนี้ไง เวลาเป็นจริงเป็นจังขึ้นมา เวลาสมมุจเฉทปหาน เวลามันขาดไป สงสัยได้อย่างไร

นี่พาดกระแส แล้วพาดกระแส สิ่งที่เป็นจริงไป สีลัพพตปรามาส ไม่ลุ่มไม่ค้ำ วิจิกิจฉา สีลัพพตปรามาส คีลนั้นจะปกติสุข มันไม่พุดหน้าอย่างหลังอย่าง คิดอย่างพุดอย่าง ความคิดของตนก็มีฐานอย่างหนึ่ง ปากก็พุดไปอีกอย่างหนึ่ง มันเป็นไปได้อย่างไร มันเป็นไปไม่ได้ มันเป็นไปไม่ได้ ถ้าขณะนิโรธดับทุกข์ สักกายทิฏฐิ วิจิกิจฉา สีลัพพตปรามาส เครื่องร้อยรัดมันขาด

ถ้าเครื่องร้อยรัดมันอยู่ดี มันถึงทำอย่างนั้น ถ้าเครื่องร้อยรัดมันขาด มันต่อเองกันไม่ได้ ถ้ามันต่อเองกันไม่ได้ วิฉิกิจฉา คือไม่รู้เห็นรู้อุบัติ ไม่รู้ข้อเท็จจริงได้อย่างไร สัตว์พตปรามาสก็ ฐบบๆ คำๆ ได้อย่างไร ทุกอย่างมันเป็นจริงในหัวใจแล้ว ทุกอย่างเป็นจริงในหัวใจแล้วการกระทำ พฤติกรรมมันแตกต่างกัน

แต่ครูบาอาจารย์ที่เป็นธรรมท่านก็ปกปิดไว้ เพราะท่านไม่ต้องการ ไม่ต้องการให้ กระทบกระเทือนใครเง ถ้าเป็นธรรมเป็นข้อเท็จจริงนะ

เวลาตีเตียนพระอริยเจ้าบาปกรรมทั้งนั้นนะ ยิ่งถ้าเป็นหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นพันทุกซ์ หลวงตาพระมหาบัวท่านพูดไป โครงการช่วยชาติฯ เสียใจอยู่อย่างเดียวเท่านั้น คนตก นรกกันเยอะ

เพราะท่านต้องการช่วยชาติ แต่คนที่บอกว่า ชาติชั่ว ชั่วชาติ เขาตีเตียน เขาเพ่งโทษ

จนปัจจุบันโครงการช่วยชาติฯ จบ ปากเปี้ยว มือเป็นไม้เป็นบ้า มาขอขาลาโทษ นี่ยังไม่ ตายนะ ถ้าสิ้นอายุขัยตายไปนะ เพราะตีเตียน

ท่านเป็นพระอรหันต์ ท่านสร้างคุณงามความดี แล้วท่านต้องการช่วยชาติ ท่านบอกเลย เหน็ดเหนื่อยเมื่อยล้าทุกซ์ยากขนาดไหนไม่เคยคิดไม่เคยเสียใจเลย เสียใจอย่างเดียว ใ้อพวกตี ฉินนินทาตกนรกอเวจี

ทั้งๆ ที่ไม่ควรเป็น ทั้งๆ ที่ไม่ควรทำ แต่เขาก็ตั้งใจ เขาก็อยากจะทำของเขา เห็นไหม นี่ ตีเตียนพระอริยเจ้า

ถ้าคนที่เขามีคุณธรรมที่เขาไม่ยุ่ง ไม่แสดงตน เพราะไม่ต้องการให้คนอื่นเขาเป็นภัยไป ความเป็นจริงในหัวใจไม่ต้องการให้ใครมีภัย แต่มันก็เป็นกรรมของสัตว์ สัตว์โลกเป็นไปตาม กรรมไง เขามีทัศนคติอย่างนั้นแล้วเขายังเห่อเหิมทะเยอทะยานอย่างนั้น เพราะกิเลสมันมัดมือชก

ถ้ากิเลสมันมัดมือชก มันให้ทำอย่างนั้นเพื่อให้อยู่ในอุ้งมือมารตลอดไปไง เพราะยังทำอย่างนั้นกิเลสมันก็เบามือลงไง เพราะผลกรรมมันยิ่งใหญ่ไง มันอยู่ในอุ้งมือมารนะ อยู่ในอุ้งมือของกิเลส มันก็เป็นผลของกิเลสไง

แต่ถ้าเป็นผลของธรรมๆ ครูบาอาจารย์ที่เป็นธรรมๆ ถ้าใจเป็นธรรมอยากฟังธรรม ฟังแล้วอาจหาญรื่นเริง มีความสุข

แต่ถ้าเป็นกิเลสนะ มันคิดแต่เป็นผลประโยชน์ คิดแต่จินตนาการในใจของตนที่มันมัดไว้ แล้วมันก็กระที่บซ้าอยู่อย่างนั้นนะ ตัวเองไม่รู้ นี่ผลของกิเลสไง กิเลสมันเป็นหนักปักหลัง เวลายกขึ้นสู่วิปัสสนามันก็เห็นผิด

กิเลสในชั้นของสมถกรรมฐาน ทำความสงบของใจเข้ามา มันก็มัดมือชก มันก็กัดก็ขวาง มันก็ตี้อด้านตลอดเวลา แต่ด้วยการกระทำพุทโธๆๆ พุทโธไวๆ พุทโธชัดๆ ใจ

หลงปุ้เจียะใจ ชำนาญในวสี ชำนาญในการกระทำใจ มันจะหนักมันจะหนาขนาดไหน คนเรามันจะล่องพันทุกข์ด้วยความเพียร มีความเพียร ความวิริยะ ความอุตสาหะ ท่านก็หมั่นกระทำของท่านไป มันก็เป็นจริงเป็นจังของท่านขึ้นมาในหัวใจของท่านไป เวลาเห็นสติปัญญา ๔ ตามความจริง ท่านใช้สติปัญญาของท่านไปไง ม้างกายๆ ม้างกายจนมีคุณธรรมในหัวใจของตน ท่านก็มีความสุขของตน ท่านไม่มีสี่ลัพพตปรามาส ไม่ลูบไม่คลำ ท่านตรงไปตรงมาแล้วพูดจริง ทำจริง

แต่คนเขาไม่เชื่อนะ คนไม่เชื่อกิริยาอย่างนั้นไง มันก็เป็นกรรมของสัตว์เ็น มันถึงว่าอำนาจวาสนาไม่เท่ากันไง

พระอรหันต์ในสมัยพุทธกาล เอตทัคคะ ความถนัดของแต่ละบุคคล แต่เป็นพระอรหันต์ โดยองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าพยากรณ์ ในภาคปัจจุบันนี้ใครพยากรณ์

ถ้ามันไม่พยากรณ์ ก็เป็นกิเลสหนักปักหลัง แล้วคิดว่ามันเป็นชฎา มันเป็นการโลกยอมรับเป็นการชื่นชมไง

มหาโจร โจรมันยังต้องไปปล้นไปจี้เอานะ มหาโจรมันต้องการให้คนเอามาเชิดชูถึงว่า กิเลสเป็นหนักปักหลังว่าเป็นชฎาไง เป็นสิ่งที่ ใ้อโฮ! เชิดชูบูชา

เชิดชูบูชากิลเลส

ถ้าเป็นธรรม สิ่งนั้นมันเป็นเรื่องโลกๆ มันเป็นวัตถุนะ มีลาภ เสื่อมลาภ มียศ เสื่อมยศ สิ่งที่เป็นโลกธรรม ๘ มันเป็นวัตถุ มันเป็นเรื่องโลก โลกามิส มันผูกมัดใจใครแล้วมีปัญหา ก็เป็นเรื่องของตัณหาระรานทั้งนั้น

แต่ถ้าใจเป็นธรรม เขาไม่เอาสิ่งนั้นมาเป็นภาระหน้าที่ แต่อยู่ที่เส้นทางโลกนี้เป็นโอกาสของสังคม โอกาสของโลกต่างหาก ผู้ใดได้กระทำบุญกุศลของเขา นั้นมันเป็นเอกสิทธิ์ มันเป็นสิทธิของสังคม สิทธิของชาวพุทธ ชาวพุทธที่ใจเป็นธรรมเขาก็อยากสร้างบุญสร้างกุศลของเขา มันเป็นสิทธิของเขา ถ้าเป็นสิทธิของเขา เขาจะทำตามสิทธิของเขา

เห็นไหม คนมีธรรม เขาจะไปคาดหวังอะไร คาดคั้นแต่ว่า น้อยๆ ไม่ต้องให้มันเกินเลย ให้มันเป็นสมดุลงพอดี ทำเท่าที่จำเป็น เจตนาอันสำคัญกว่า ถ้ามีเจตนา มีสร้างคุณงามความดีเพื่อบุญเพื่อกุศล อันนั้นนะมีคุณค่า

สิ่งที่เป็นวัตถุเป็นโลกธรรม ๘ ถ้าใจกิลเลสมันมัดมือชก กิลเลสเป็นซันักปักหลัง มันจะเห็นสิ่งนี้มีคุณค่า แล้วสิ่งนี้ก็ยกย่องสรรเสริญจนโลกเดือดร้อน กวนบ้านกวนเมือง ทำให้ศาสนาพุทธว่าเป็นลูกตุ้มสังคม เอาวัดเอาเปรียบไป

แต่ถ้าเป็นธรรมๆ สิ่งนั้นเป็นสิทธิของเขา ไม่ต้องให้มันมากมายขนาดไหน ให้มีเจตนาในพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ ทำสิ่งใดแล้วเป็นบุญเป็นกุศล สิ่งนั้นเป็นประโยชน์ เพราะทำบุญกุศลมากน้อยขนาดไหน อยากพ้นทุกข์ต้องภาวนาอย่างเดียว ต้องภาวนามยปัญญาเท่านั้น ต้องมรรค ๘ ทุกข์ เหตุให้เกิดทุกข์ นิโรธ ขณะดับทุกข์ด้วยมรรค ๘ แล้วถ้ามรรค ๘ เป็นมรรคตามความเป็นจริง จักรมันเคลื่อน ธรรมจักร จักรที่เกิดจากจิต เกิดความมหัศจรรย์ เป็นภาวนามยปัญญา เกิดจากการกระทำ

พระพุทธศาสนารอผู้ที่ฝึกหัดปฏิบัติ รอคจนกระทั่งมันเป็นความจริงขึ้นมาในหัวใจของใคร ของผู้ที่ปฏิบัติมัน ผู้ที่ประพฤติปฏิบัติมันจะเกิดความมหัศจรรย์ในพระพุทธศาสนา

เวลาฝึกหัดทำความสงบของใจ เห็นไหม พุทฺธะ ผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน เกิดธรรมจักร เกิดสัจจะ เกิดความจริง เกิดอัสวักขยญาณทำลายอวิชชา ทำลายพญามารในหัวใจของผู้ที่

ประพฤดีปฏิบัติ^๕นั้น เป็นสัจจะเป็นความจริง เป็นปัจเจกตั้ง เป็นสันทิฏฐิโก สมบูรณ์แบบใน
พระพุทธรศาสนา เอวัง